Yeni Müfredata Uygun

7.SINIF
DERS NOTLARI

ÖĞRENME ALANI-III

Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar

sosyalbilgiler.biz

Mustafa Petek - Şeyhmus Yüce

© Telif hakkı saklıdır.

SosyalKampüs Ders Notları

Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar

Hazırlayan Ders Notu

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu

13. yüzyılda **Türkistan**'dan göç eden **Ertuğrul Gazi** ve **Kayı boyu**, Türkiye Selçuklu Devleti zamanında **Anadolu**'ya geldi. Bir süre Ankara yakınlarındaki **Karacadağ** bölgesine yerleştirildikten sonra uç beyliği olarak **Doğu Roma** sınırında bulunan Söğüt ve Domaniç'e taşındılar. Ertuğrul Gazi'den sonra yerine geçen oğlu **Osman Bey**, **Türkiye Selçuklu Devleti**'nin zayıflaması üzerine 1299 yılında bağımsızlığını ilan etti.
Osmanlı Devleti'nin;

- **Bağlı olduğu boy:** Kayı
- **Kurucusu:** Osman Bey
- **Kuruluş yılı:** 1299
- **Kurulduğu yer:** Söğüt (Bilecik), Domaniç (Kütahya)

Osmanlı Devleti'nin Kısa Sürede Büyümesinin Nedenleri

Coğrafi ve Stratejik Avantaj: Kurulduğu bölgenin coğrafi konumunun hem savunmaya hem de genişlemeye elverişli olması.
Yönetim ve Liderlik Gücü: Kuruluş yıllarında yetenekli padişahların (hükümdarların) iş başına gelmesi ve merkezi otoritenin sağlam tutulması.
İskân ve İstimalet (Hoşgörü) Politikaları: Fethettiği bölgelere planlı bir iskân politikasıyla Türkmenleri yerleştirmesi; yönetimi altındaki milletlere ise "istimalet politikası" gereği adaletli ve hoşgörülü davranması.
Fetih Anlayışı ve İç Destekler: Gaza ve cihat anlayışıyla hareket etmesi, ilk yıllarda Anadolu'daki güçlü Türk beylikleriyle çatışmadan kaçınması ve Anadolu'da etkin bir güç olan Ahilerin desteğini alması.
Komşu Devletlerin Durumu: Doğu Roma İmparatorluğu'nun siyasi ve askerî açıdan zayıf olması ile Balkanlar ve Avrupa'da Osmanlı'yı durdurabilecek güçlü bir devletin bulunmaması.

Osman Bey Dönemi

→ **1299** yılında **Söğüt** ve çevresinde bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı Devleti'ni kurdu.
→ Doğu Roma ile mücadele ederek 1288'de Karacahisar, İnegöl, Bilecik, Yarhisar ve Yenişehir'i topraklarına kattı.
→ 1302 yılında **Doğu Roma** ile yapılan ilk savaş olan **Koyunhisar Savaşı**'nı kazandı.
→ Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin temelleri atıldı.

Orhan Bey Dönemi

→ Bursa'nın fethedilmesiyle **Bursa** başkent oldu.
→ **İznik** ve **İzmit**'in alınmasıyla Osmanlı toprakları **Marmara Denizi**'ne kadar genişledi.
→ **Karesioğulları Beyliği**'nin Osmanlı Devleti'ne katılmasıyla denizcilik faaliyetleri başladı.
→ **Rumeli**'ye geçilerek **Avrupa**'daki ilk fetihler gerçekleştirildi.
→ Gerçekleştirilen teşkilatlanma çalışmalarıyla Osmanlı Devleti askerî, eğitim ve ekonomik alanlarda güçlendi.

I. Murad Dönemi

→ Balkanlar'daki fetihlerle sınırlar Avrupa içlerine genişletildi.
→ **Edirne** fethedilerek başkent yapıldı ve Rumeli hâkimiyeti güçlendirildi.
→ Anadolu beyliklerinden **çeyiz** ve **satın alma** yoluyla toprak alınıp siyasi birlik güçlendirildi.
→ Askerî, idari ve siyasi alanlarda önemli gelişmeler yaşandı.

Fatih Sultan Mehmed Dönemi

➙ **1453** yılında İstanbul'un fethedilmesiyle **İstanbul** başkent olmuştur.
➙ Osmanlı Devleti **siyasi**, **askerî** ve **ekonomik** açıdan güç kazanmıştır.
➙ **Balkanlar** ve **Anadolu**'da sürdürülen fetihlerle Osmanlı hâkimiyeti daha da güçlenmiştir.

Yavuz Sultan Selim Dönemi

➙ Osmanlı Devleti fetihlerini **doğu** ve **güney** yönünde sürdürerek sınırlarını **Orta Doğu** ve **Kuzey Afrika**'ya doğru genişletmiştir.
➙ **Mısır**'ın fethedilmesiyle kutsal toprakların yönetimi Osmanlı Devleti'ne geçmiş ve önemli ticaret yollarının denetimi sağlanmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman Dönemi

➙ **Avrupa**, **Asya** ve **Afrika**'da fetihler yapıldı.
➙ Osmanlı toprakları önemli ölçüde genişledi.
➙ **Akdeniz**'de ve önemli ticaret yollarında etkinlik artırıldı.
➙ Osmanlı Devleti geniş bir coğrafyaya hâkim oldu.
➙ Devletin siyasi ve askerî gücü zirve dönemlerinden birini yaşadı.

Merkezi Otorite

▶ Yönetim yetkisinin **tek merkezde** toplanması ve ülkenin buradan yönetilmesidir.
▶ Güçlü merkezi otorite, Osmanlı'nın hızla büyüyüp cihan devleti olmasında ve kararların her bölgede uygulanmasında etkili olmuştur.
▶Yetkinin **padişahta** toplanması, Divan ve devlet teşkilatlarının kurulması, bölgelere görevli gönderilmesi ve kanunlarla düzenin korunması başlıca uygulamalardır.
▶ Ülke genelinde güvenlik ve düzen sağlanmış, fethedilen yerlerin yönetimi kolaylaşmış, büyüme hızlanmış ve devlet uzun yıllar ayakta kalmıştır.

Fetih Politikası

▶ **Gaza** ve **cihat** anlayışı doğrultusunda sınırları genişletmeye yönelik yürütülen planlı genişleme siyasetidir.
▶ Özellikle **Doğu Roma** ve **Balkanlar** yönündeki planlı ve aşamalı fetihlerle stratejik bölgeler ve ticaret yolları kontrol altına alınmıştır.
▶ Fetihlerde Anadolu'daki Türk siyasi birliğini korumaya özen gösterilmiştir.
▶ Toprak güvenliği ve ticaret yollarından ekonomik kazanç sağlanmıştır.

İskân Politikası

▶ Fethedilen topraklara Türk ve Müslüman nüfus yerleştirilerek kalıcı hâkimiyet kurmayı amaçlayan politikadır.
▶ Özellikle Balkanlar'a Anadolu'dan getirilen Türk aileler yerleştirilmiştir.
▶ Amaçları arasında kalıcı hâkimiyet ve güvenlik sağlama, konargöçerleri yerleşik hayata geçirme ile bölgelerin Türkleşmesi ve İslamlaşması yer alır.
▶ Osmanlı hâkimiyetini güçlendirmiş, Balkanlar'ın Türkleşip İslamlaşmasını hızlandırmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar

Hazırlayan Ders Notu

İskân Politikası'nın amaçları şunlardır:

- Fethedilen bölgelerde kalıcı hâkimiyet sağlamak
- Konargöçer toplulukları yerleşik hayata geçirmek
- Fethedilen bölgelerin güvenliğini sağlamak
- Fethedilen yerlerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlamak

İstimalet Politikası

- Sözlük anlamı **'meylettirme, cezbetme, gönül alma'** olan istimalet, Osmanlı kaynaklarında halkı özellikle **gayrimüslim** halkı gözetme, onlara adil davranma anlamında kullanılır.
- Halkın gönlünü kazanmayı ve kalıcı hâkimiyet kurmayı amaçlayarak fetihleri kolaylaştırmış, yönetime güveni artırmış ve devletin uzun süre varlığını sürdürmesine katkı sağlamıştır.
  Bu politikanın amaçları şunlardır:

- Fethedilen bölgelerde halka adil davranarak huzur ve düzeni sağlamak
- Halkın can, mal ve inanç güvenliğini korumak
- Yerel halkın gönlünü kazanarak devlete olan bağlılıklarını güçlendirmek

İstanbul'un Fethi

	İstanbul'un Fethi'nin Nedenleri	Alan
1.	İstanbul, Anadolu ile Balkanlar arasında Osmanlı hâkimiyetini bölen bir engel oluşturuyordu.	Siyasi
2.	Şehir, önemli bir ticaret merkeziydi ve Osmanlı için iktisadi açıdan büyük öneme sahipti.	Ekonomik
3.	Doğu Roma, Haçlı Saldırıları ve Osmanlı'nın büyümesi nedeniyle eski gücünü kaybetmişti.	Siyasi
4.	Doğu Roma'nın Avrupa devletleriyle iş birliği yapması, Osmanlı için sürekli bir tehdit oluşturuyordu.	Siyasi
5.	Hz. Muhammed'in (sav) İstanbul'un fethedileceğini müjdeleyen hadisi bulunuyordu.	Dinî

Osmanlı Devleti'nin İstanbul'un Fethi İçin Yaptığı Hazırlıklar

- Batıdan gelecek yardımları engellemek için Balkanlarda ordu bekletildi.
- Boğazdan gelecek yardımları önlemek için **Rumeli Hisarı** yapıldı.
- Surları yıkmak için **"Şahi"** adı verilen büyük toplar döktürüldü.
- Surlara yaklaşmak ve tırmanmak için **yürüyen kuleler** yapıldı.
- Şehri denizden kuşatmak için büyük bir **donanma** hazırlandı.
- 72 gemi bir gecede karadan yürütülerek **Haliç**'e indirildi.
- Anadolu ve Balkanlardaki devletlerle barış yapıldı.

SosyalKampüs Ders Notları

Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar

Hazırlayan Ders Notu

Doğu Roma'nın Yaptığı Hazırlıklar

❶ Haliç'in ağzını zincirle kapattı.
❷ İstanbul'u çevreleyen **surları** tamir ederek sağlamlaştırdı.
❸ Suda bile yanabilen **Grejuva** adlı silah hazırlandı.
❹ Avrupa devletlerinden yardım istedi.

Fethin Türk Tarihi Açısından Sonuçları

★ Osmanlı Devleti'nin **Anadolu** ve **Rumeli** toprak bütünlüğü sağlandı.
★ Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan deniz ticaret yolu denetim altına alındı.
★ **İstanbul**, Osmanlı Devleti'nin başkenti oldu.
★ II. Mehmed, **"Fatih"** unvanını aldı ve Osmanlı Devleti, Yükselme Dönemi'ne girdi.

Fethin Dünya Tarihi Açısından Sonuçları

★ **Doğu Roma** İmparatorluğu yıkıldı.
★ **Orta Çağ** sona erdi, **Yeni Çağ** başladı.
★ Ticaret yollarının Osmanlı Devleti'nin denetimi altına girmesiyle, Avrupa devletleri yeni ticaret yolları aramaya başladı.
★ Surların yıkılması üzerine Avrupa'da **derebeylik sistemi** yıkılmaya başladı.

Yavuz Sultan Selim Dönemi

→ Diğer Osmanlı padişahlarından farklı olarak fetih yönünü doğuya çevirdi. İlk seferini İran'daki **Safevi Devleti** üzerine yaptı.
→ 1514 yılında Safevilerle yapılan **Çaldıran Savaşı**'nı Osmanlı Devleti kazandı. Böylece Safevi tehlikesi bir süre için ortadan kalktı.
→ Çaldıran Zaferi'nden bir yıl sonra **Dulkadiroğulları** ile yapılan **Turnadağı Savaşı**'nın kazanılmasıyla Osmanlı Devleti Anadolu Türk siyasi birliğini kesin olarak sağlamıştır.

Mısır Seferi'nin Nedenleri:

▶ Memlüklerin, Osmanlı şehzadelerini kışkırtması
▶ Yavuz Sultan Selim'in Baharat Yolunu ele geçirme isteği
▶ Hac yolunda Osmanlıların yaptırdığı su kuyularına Memlüklerin zarar vermesi

Mısır Seferi'nin Sonuçları:

Siyasi sonuçlar

▶ Suriye, Filistin ve Mısır, Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçti.
▶ Halifeliğin alınması ile yönetim şekli teokrasi oldu.

Ekonomik sonuçlar

▶ Baharat Yolu'nun kontrolü Osmanlı Devleti'ne geçti.

Dini sonuçlar

▶ Halifelik, kutsal topraklar ve emanetler Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçti.

Kanuni Sultan Süleyman Dönemi

→ Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Devleti'nde 46 yıl ile en uzun süre tahtta kalan padişahtır.
→ Adaleti ve yaptığı kanunlar sayesinde "Kanuni" ünvanını almayı hak etti.

- Osmanlı Devleti'nin en parlak ve güçlü dönemi olarak bilinir.
- Hem doğu hem de batıda büyük askerî zaferler kazanılmıştır.
- Devletin denizlerdeki gücünü artırmayı hedefleyen stratejik bir politika izlemiştir.

Preveze Deniz Zaferi (1538)

Savaşın Nedeni: Osmanlı'nın denizlerde güçlenmesi, Avrupa devletlerini rahatsız etti. İspanya, Portekiz, Venedik ve Papalık birleşerek büyük bir **Haçlı donanması** oluşturdu.
Savaşın Gelişimi: **Barbaros Hayreddin Paşa**, donanmasını hilal şeklinde düzenledi ve kadırgaların hızlı hareket kabiliyetini kullanarak Haçlılara saldırdı. Haçlı gemilerini etkisiz hâle getirdi.
Savaşın Sonuçları:
→ Osmanlı Devleti denizlerde de güçlü hâle geldiğini tüm dünyaya gösterdi.
→ Akdeniz'de Osmanlı hâkimiyeti pekişti ve bölge **"Türk gölü"** hâline geldi.
→ Akdeniz ticaret yolları güvence altına alındı.

Ödev ve Notlar Bölümü

© Telif hakkı saklıdır.